

Sprawozdanie z działalności Archiwum UMK za rok 2011

1. Sprawy organizacyjne

25 stycznia 2011 roku w lokalu Archiwum UMK przy ul. Mickiewicza 2/4 odbyło się posiedzenie sprawozdawcze Rady Archiwalnej za rok 2010, w którym poza członkami uczestniczyli: prorektor prof. Włodzimierz Karaszewski i była kierownik dr Henryka Duczkowska-Moraczewska.

W kwietniu ubiegłego roku odbyło się spotkanie z dyrektorem Uniwersyteckiego Centrum Informatycznego – dr Tomaszem Wolniewiczem oraz mgr Mariuszem Czerniakiem w sprawie systemu USOS oraz dostępu pracowników Archiwum do **Archiwum Prac Dyplomowych**, aplikacji internetowej USOS. W październiku pracownicy UCI przeprowadzili przegląd sprzętu komputerowego znajdującego się w jednostce. W raporcie pokontrolnym potwierdzono zły stan wspomnianego sprzętu i zalecono m. in. jego systematyczną wymianę, uzupełnienie pamięci operacyjnej komputerów, uaktualnienie pakietu biurowego Microsoft Office oraz opracowanie strategicznych założeń rozwoju Archiwum UMK w aspekcie jego komputeryzacji.

25 i 27 października, 9 i 15 listopada oraz 9 grudnia 2011 roku mgr Piotr Robaczewski, kierownik Oddziału III ds. archiwów zakładowych Archiwum Państwowego, w obecności kierownika dr hab. Anny Supruniuk, starszego dokumentalisty mgr Renaty Karpiesiuk i młodszego dokumentalisty mgr Pauliny Bunkowskiej przeprowadził kontrolę Archiwum UMK. Dotyczyła ona działalności w zakresie: stosowania przepisów kancelaryjno-archiwalnych, szczególnie w zakresie poprawności klasyfikacji i kwalifikacji dokumentacji oraz kompletności i regularności przekazywania jej do Archiwum UMK. W trakcie wizytacji skontrolowane zostały również Sekcje Archiwum UMK w: Bibliotece UMK, Kwesturze, UCI oraz Archiwum Collegium Medicum UMK. Dokonano przeglądu zgromadzonej w nich dokumentacji archiwalnej i sposobów jej przechowywania. W połowie lutego 2012 roku protokół kontroli przysłany został do JM Rektora UMK prof. Andrzeja Radziwińskiego.

6 kwietnia 2011 roku na zebraniu Stowarzyszenia Archiwistów Polskich. Oddział w Toruniu pracownicy merytoryczni przygotowali prezentację na temat działalności dokumentacyjnej Archiwum UMK, brali również udział w kilku konferencjach (m. in. w Zakopanem, Warszawie, Poznaniu i Toruniu). Ponadto, współpracując z Wydziałem Nauk Historycznych UMK i Stowarzyszeniem Absolwentów UMK, uczestniczyli w organizacji Zjazdu Absolwentów toruńskiej archiwistyki, na który przygotowali prezentację multimedialną.

2. Lokal

Powierzchnia biurowa i magazynowa archiwum od 2008 roku nie uległa zmianie i wynosi: magazyny przy ul. Gagarina 13a – 421 m²; magazyn przy ul. Mickiewicza 2/4- 370 m². Od kilku lat jednostka funkcjonuje w dwóch miejscach: przy ul. Gagarina 13a (magazyny i pokój socjalny) oraz przy ul. Mickiewicza 2/4 (pomieszczenia biurowe, sala ekspozycyjno-dydaktyczna i magazyn).

W końcu 2010 roku Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny w Toruniu przeprowadził w Archiwum UMK kontrolę BHP. W zaleceniach pokontrolnych nakazano przeprowadzenie pomiarów stężenia pyłu i badania mikrobiologiczne jakości powietrza. Wspomniane pomiary wykonano w marcu i kwietniu ubiegłego

roku we wszystkich magazynach archiwalnych (przy ul. Gagarina 13a i Mickiewicza 2/4).

Pomiary nie wykazały istnienia szkodliwych dla zdrowia pracowników pyłów i innych substancji chemicznych. W raporcie pokontrolnym zalecono jednak **modernizację istniejących systemów wentylacyjnych, hermetyzację oraz izolację stanowisk pracy**. Badania mikrobiologiczne wykonane przez pracownice Zakładu Konserwacji Papieru i Skóry Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa UMK wykazały konieczność poprawy warunków przechowywania zbiorów w magazynach. Zalecono **przeprowadzenie mechanicznego oczyszczania zbiorów archiwalnych, odkurzenie i wietrzenie pomieszczeń magazynowych**. Zwrócono także uwagę na **niską wilgotność względną powietrza i wysoką temperaturę w magazynach przy ul. Gagarina 13a, oraz niską temperaturę i niską wilgotność w magazynie przy ul. Mickiewicza 2/4**. W wyniku wspomnianych kontroli opracowano ogólną instrukcję BHP oraz instrukcję BHP dla stanowiska pracy (m. in. obsługa komputera, drukarki, kserokopiarki, niszczarki do papieru). Przygotowano także ocenę ryzyka zawodowego na stanowisku pracy.

Po wzmocnieniu stropów w magazynie przy ul. Mickiewicza 2/4 (czerwiec), w październiku ubiegłego roku zamontowano kolejną partię regałów suwanych (**633 mb półek**). Nowe regały szybko zostały zagospodarowane, w związku z tym należy pomyśleć o zakupie kolejnej partii regałów w ramach realizacji kolejnego etapu zagospodarowania wspomnianego magazynu.

Sala ekspozycyjno-dydaktyczna archiwum przy ul. Mickiewicza 2/4 użyczana była IHiA na zajęcia ze studentami archiwistyki i zarządzania dokumentacją (studia stacjonarne, zaoczne i podyplomowe).

3. Personel

W Archiwum UMK pracuje osiem osób: sześć na stanowiskach merytorycznych, dwie – starsza woźna i porządkowa – pomocniczych. Jednostka dysponuje sześcioma pełnymi etatami, dwoje pracowników pracuje na ½ etatu. W lutym 2011 roku pełen etat otrzymała mgr Paulina Bunkowska pracująca na stanowisku młodszego dokumentalisty, która od 1 sierpnia ubiegłego roku zatrudniona została na czas nieokreślony. Do jej obowiązków należy m. in. opieka się nad kancelarią archiwum, narastającym zasobem archiwalnym sześciu wydziałów, 31 komórek i jednostek organizacyjnych UMK, brakowanie akt.

Od 1 lipca 2011 roku na czas określony (do 30 września 2012) na ½ etatu, na stanowisku młodszego dokumentalisty, zatrudniono mgr Weronikę Krajniak, absolwentkę archiwistyki UMK (wcześniej – od końca maja do końca czerwca 2011 roku – pracowała jako wolontariuszka). Do jej obowiązków należy m. in. opieka nad dokumentacją nieaktową (fotografie, afisze, nagrania) oraz nadzór nad wyznaczonymi jednostkami i komórkami organizacyjnymi uczelni. Od 4 maja 2011 do 30 czerwca 2012 roku, na czas określony, na stanowisku starszego dokumentalisty jest zatrudniona mgr Renata Karpiesiuk.

W roku 2011 przez dwa miesiące na zwolnieniu lekarskim był mgr Bożena Kierzkowska (maj, grudzień). We wrześniu tego roku przebywała na miesięcznym stypendium naukowym, fundowanym przez JM Rektora UMK, w Polskiej Misji Historycznej przy Uniwersytecie Juliusza Maksymiliana w Würzburgu, gdzie realizowała projekt *Kancelaria i Archiwum Uniwersyteckie w Würzburgu w latach 1945-2010*.

Do 30 września na ½ etatu w Archiwum UMK zatrudniony był informatyk mgr inż. Jacek Pecka. Od 1 grudnia nowym informatykiem współpracującym z archiwum na ½ etatu jest mgr inż. Adam Borowiecki. W związku z potrzebami jednostki w zakresie m. in. modernizacji istniejących i tworzeniem nowych baz, obsługą bieżącej pracy informatyk powinien być zatrudniony na cały etat. Do 30 września ubiegłego roku obowiązki kierownika Archiwum UMK pełnił prof. Janusz Tandecki, od 1 października przejęła je dr hab. Anna Supruniuk.

Pomocy jednostce w zakresie prac związanych z konserwacją i modernizacją baz archiwalnych i programów komputerowych udzielał mgr Eugeniusz Pazderski.

4. Gromadzenie

Opieka nad narastającym zasobem archiwalnym. Podobnie jak w latach ubiegłych pracownicy Archiwum UMK konsultowali z prowadzącymi dokumentację sposoby jej powstawania, właściwego opracowania i przekazywania zgodnie z obowiązującymi przepisami kancelaryjnymi. Przeprowadzono wizytacje wszystkich dziekanatów, Biura Rektora, Działu Organizacji, Nauki, Płac, Kwestury, Centrum Promocji i Informacji – i wydano zalecenia pokontrolne. W roku sprawozdawczym lawinowo wzrastała liczba akt przekazywanych do Archiwum UMK.

W początkach ubiegłego roku przygotowano i rozesłano list do emerytowanych pracowników UMK z prośbą o przekazywanie spuścizn i materiałów prywatnych do Archiwum UMK. Akcja ta spowodowała, że przekazane zostały spuścizny po profesorach: **Stefanie Cackowskim** (2 j. a.), **Stanisławie Gorgolewskim** (nie spisane), **Stanisławie Salmonowiczu** (188 j. a.), **Stanisławie Sudole** (65 j. a.), **Krystynie Zielińskiej-Melkowskiej** (27 j. a.), dr **Tadeuszu Marciniaku** (9 j. a.) oraz **Stelli Szerewicz** (3 j. a.). W sprawie przekazania spuścizn przeprowadzono rozmowy z profesorami: Leonem Gumańskim, Alicją Górską-Brylass, Stanisławem Ingardenem, Janem Kopcewiczem, Jerzym Łukaszewiczem, dr Zofią Michno-Zatorską i dr Ireną Hołownią oraz mgr Wacławem Górskim.

W roku 2011 przejęto – **17661 j. a. akt**: w tym **2031 j. a. akt ogólnych** oraz **15263 j. a. akt studenckich**; **295 j. a. spuścizn**; **72 j. a. akta depozytów**.

Wg stanu na **31 grudnia 2011 r.** Archiwum UMK dysponowało: **261961 j. a.** (**244300 j. a.** + **17661 j. a.**); **700 j. a. depozytów**; **66 spuściznami**; **4117 pozytywami** i **1779 negatywami** z lat 1945-2006; **206 nagraniami na taśmach magnetofonowych** z lat 1966-2006; **162 filmami wideo** z lat 1980-2006 oraz wycinkami prasowymi z lat 1945-2011.

Brakowanie akt w komórkach – opiniowanie i pomoc w przygotowaniu m. in. spisów dokumentacji niearchiwalnej (aktowej) z następujących jednostek: Aparatury Naukowej, Administracyjno-Gospodarczego (Hotel Uniwersytecki), Organizacji, Rekrutacji i Spraw Studenckich, Katedry Filologii Angielskiej, Katedry Filologii Germańskiej, Instytutu Fizyki. Spisy przekazano do Archiwum Państwowego w Toruniu w celu uzyskania zezwolenia na brakowanie. W 2011 roku wybrakowano **ca 40 mb dokumentacji niearchiwalnej**.

5. Opracowanie zasobu, pomoce

W ciągu roku uporządkowano akta:

- Klubu Profesorów UMK – **21 j. a.**
- Oddziału Uniwersyteckiego PTTK – **24 j. a.**

- Osobowe prof. Kazimierza Sokołowskiego, doktora Witolda Armona, dyrektora administracyjnego Tadeusza Konarskiego – **3 j. a.**
- Personalne (kadrowe, studenckie i własne na potrzeby pracowni naukowej) – **84 j. a.**
- Registratury Archiwum UMK (do 2005) – **90 j. a.**
- Kancelarii Archiwum (bieżąca) – **98 j. a.**
- Wstępnie spisano spuścizny profesorów: **Mariana Biskupa – 250 j. a.; Stefana Cackowskiego – 2 j. a.; Sławomira Kalembki – 150 j. a.; Władysława Namysłowskiego – 5 j. a.; Stanisława Salmonowicza – 188 j. a.; Stanisława Sudoła – 65 j. a.; Krystyny Zielińskiej-Melkowskiej – 27 j. a.; dra Leona Witkowskiego – 5 j. a.** (przy współudziale studentów).
- Fotografie dotyczące UMK – **1300 j. a.**

Wprowadzono i uzupełniono:

- Księga nabytków – baza SEZAM (kontynuacja od 2002) – **349 spisów**. Całość liczy **1948 spisów**.
- Uzupełniono i dopisano kolejne zespoły do bazy SEZAM (System Ewidencji Zasobu Archiwalnego) – **15 zespołów i podzespołów**. W końcu 2011 roku w bazie znajdowały się **123 zespoły i podzespoły**.
- Baza ABSOLWENT – **605 rekordów**. Całość liczy **120603 rekordów**.
- Baza Pracownicy Zwolnieni – w roku 2011 przekazano **342 rekordy**. Całość liczy **1678 rekordów**.
- Baza DOKTORATY i HABILITACJE – **71 rekordów** (Wydział Prawa i Administracji). Całość liczy **3439 rekordów**.
- Baza FOTOGRAFIE – **2027 rekordów**.
- Baza ALBUM (nowa) – wprowadzono **1048 rekordów**.
- Uzupełnienie katalogu aktów prawnych – **12 zarządzeń rektora**.
- Sporządzono **149 kart inwentarzowych** do kilku kartotek (doktorów honorowych, nagrań, nagrodzonych, nekrologów, nominacji profesorskich, najlepszych absolwentów).
- Dla Biura Rektora sporządzono wykaz **33 emerytowanych pracowników UMK**, którzy w 2012 roku obchodzą jubileusz.

Ponadto:

- uzupełniono dane w biogramach w bazie „Pracownicy nauki i dydaktyki”.
- według wytycznych NDAP z 2006 roku utworzono nową bazę ALBUM (dla fotografii).
- przygotowano projekt zarządzenia JM Rektora UMK w sprawie cennika usług reprodukcyjnych wykonywanych w Archiwum UMK.
- wstępnie uporządkowano bibliotekę podręczną Archiwum UMK oraz sporządzono listy książek (dubletów i zbędnych) przekazanych do zbiorów Biblioteki UMK – razem ok. 1,5 tys. egzemplarzy.
- opracowano nową stronę internetową Archiwum UMK, na której zamieszczono m. in. materiały dotyczące: aktualności, organizacji, historii, kontaktu, zasobu, wydawania dokumentów – zob.: <http://www.archiwum.umk.pl/>.

6. Udostępnianie akt

W 2011 roku Pracownię Naukową odwiedziło **187 osób** (głównie studenci i pracownicy UMK). Na miejscu udostępniono **551 j. a.** (w tym prace magisterskie,

licencjackie, doktorskie, akta własne, spuścizny i fotografie). Skopiowano ok. **23 j. a.** (z prac magisterskich, licencjackich, doktorskich i akt własnych). Dla potrzeb użytkowników wykonano **40 skanów fotografii**. Poszczególnym jednostkom i komórkom organizacyjnym UMK wypożyczono – **538 j. a.**

W ciągu 2011 roku odpowiadano na **55 różnych kwerend** (głównie mailowych i listownych) od osób prywatnych i jednostek uczelni, dotyczących m. in.: organizacji UMK w latach 1945-1978; polsko-rosyjskiej współpracy naukowej w latach 1991-2010; Jana Kazimierza Szalewskiego; życia społeczno-kulturalnego na UMK w latach 60-70. XX w.; działalności studenckich kół naukowych; budowy miasteczka uniwersyteckiego na Bielanach; zarządzeń dotyczących Wydziału Prawno-Ekonomicznego UMK; prof. Tadeusza Czeżowskiego. Ponadto zestawiono dane i adresy absolwentów UMK dla Biura Karier, Stowarzyszenia Absolwentów i Programu Absolwent; zestawiono osoby w latach 2000-2008 studiujące Filologię Germańską oraz wybrano fotografie dotyczące Ośrodka Obliczeniowego UMK do przygotowywanego filmu.

Ponadto:

- wydawano i wysłano – **119 dokumentów**;
- sporządzono – **191 zaświadczeń dla ZUS**;
- udzielono **ok. 1015 informacji telefonicznych i na miejscu**;
- z okazji konferencji *Filozofia polska w perspektywie stulecia „Ruchu Filozoficznego”* przygotowano wystawę pt. **Tadeusz Hipolit Czeżowski 1889-1981: uczony, dydaktyk, organizator nauki, Wiedeń, Lwów, Warszawa, Wilno, Toruń (21-22 października)**. Przy okazji ekspozycji przejrzano ok. **220 j. a. dokumentacji i 200 j. a. fotografii**. Na 12 planszach i w 14 gablotach wyeksponowano zdjęcia i dokumenty ze spuścizny profesora. Opracowanie plastyczne wystawy wykonał dr Krzysztof Białowicz (zaproszenie, plakat i przewodnik). Ekspozycję prezentowano w Pałacu Dąbskich i Bibliotece Uniwersyteckiej UMK;
- przygotowano wnioski w sprawie nadania imienia Tadeusza Czeżowskiego jednej z toruńskich ulic;
- przeszkolono **20** nowo przyjętych pracowników UMK w zakresie stosowania instrukcji kancelaryjnej oraz wykazu akt;
- praktyki w Archiwum UMK odbyło **22 studentów archiwistyki i zarządzania dokumentacją** (praktyki I i II stopnia) oraz **jedna wolontariuszka**.

7. Prace naukowo-badawcze i zajęcia ze studentami

• Paulina Bunkowska

- *65 lat gromadzenia zasobu Archiwum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu*, *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*, t. 6: 2011, s. 186-195 (wspólnie z B. Kierzkowską).

- *100-lecie Ruchu Filozoficznego*, „Głos Uczelni”, 2011, nr 11, s. 7 [omówienie wystawy poświęconej prof. T. Czeżowskiemu].

- „*Działalność dokumentacyjna Archiwum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu*”, zebranie Stowarzyszenie Archiwistów Polskich. Oddział w Toruniu, 6 kwietnia (wystąpienie i prezentacja multimedialna; wspólnie z R. Karpiesiuk i B. Kierzkowską).

- udział w konferencji *Nowe przepisy kancelaryjno-archiwalne w administracji samorządowej*, zorganizowanej przez Sekcję Archiwistów Samorządowych SAP, Zakopane 9-11 czerwca.
- udział w konferencji *Archiwa w obliczu elektronicznego obiegu i archiwizacji dokumentów*, zorganizowanej przez Archiwum Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza i Polskie Towarzystwo Archiwalne, Poznań 10 listopada.
- zajęcia ze studentami II roku archiwistyki i zarządzania dokumentacją – kancelaria współczesna.

• **Renata Karpiesiuk**

- przygotowanie wystawy na zjazd Polskiego Towarzystwa Filozoficznego poświęconej prof. Tadeuszowi Czeżowskiemu, październik 2011 r.
- *Tadeusz Hipolit Czeżowski 1889-1981: uczony, dydaktyk, organizator nauki, Wiedeń, Lwów, Warszawa, Wilno, Toruń*, [Toruń 2011, katalog].
- *Irena Janosz-Biskupowa (1925-2011)*, Głos Uczelni, 2011, nr 12, s. 25 [wspomnienie].
- *Działalność dokumentacyjna Archiwum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu*, zebranie Stowarzyszenie Archiwistów Polskich. Oddział w Toruniu, 6 kwietnia (wystąpienie i prezentacja multimedialna; wspólnie z P. Bunkowską i B. Kierzkowską).
- zajęcia ze studentami II roku archiwistyki i zarządzania dokumentacją – rodzaje dokumentacji współczesnej.

• **Bożena Kierzkowska**

- *65 lat gromadzenia zasobu Archiwum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu*, *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*, t. 6: 2011, s. 186-195 (wspólnie z P. Bunkowską).
- *Działalność dokumentacyjna Archiwum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu*, zebranie Stowarzyszenie Archiwistów Polskich. Oddział w Toruniu, 6 kwietnia (wystąpienie i prezentacja multimedialna; wspólnie z R. Karpiesiuk i P. Bunkowską).
- uzupełnienia biogramu prof. Józef Szczepkowskiego, dla redakcji *Polskiego Słownika Biograficznego*.
- stypendium naukowe na realizację projektu *Kancelaria i Archiwum Uniwersyteckie w Würzburgu w latach 1945-2010*, Polska Misja Historyczna przy Uniwersytecie Juliusza Maksymiliana w Würzburgu, 1-26 września.

• **Weronika Krajniak**

- *Afiszje teatralne w zbiorach Książnicy Kopernikańskiej i zasobie Archiwum Państwowego w Toruniu. Charakterystyka zawartości*, „Folia Toruniensia”, t. 11: 2011, s. 83-98 (wspólnie z Marleną Jabłońską).
- *Konferencja „Film i archiwum – problemy opracowania*, „Archiwista Polski”, 2011, nr 4, s. 99-101 [sprawozdanie].
- udział w konferencji *Film i archiwum – problemy opracowania*, zorganizowanej przez Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 27 października.

Ponadto:

- *Katalog prac magisterskich i licencjackich absolwentów archiwistyki w Toruniu z lat 1951-2010*, oprac. H. Duczkowska-Moraczewska, E. Talarczyk, E.

Wiśniewska, [w:] *Dorobek naukowy i dydaktyczny toruńskiego ośrodka archiwistyki*, pod red. H. Robótki, Toruń 2011, S. 315-490.

8. Budżet i zakupy

Limit środków dla Archiwum UMK na wydatki rzeczowe i usługi na rok 2011 wynosił **159.000.00 zł**, w tym **48.960.00 zł** na wynajem ośmiu pomieszczeń w DS-1 oraz **70.000.00 zł** na zakup regałów suwanych.

Do biblioteki podręcznej Archiwum UMK zakupiono – **9 egz. książek**; z darów pochodziło – **11 egz.**